

Handläggare
Eva Bergqvist

Datum
2021-05-25

Vår beteckning
RS/210796

Ert Datum
<Ange datum>

Er beteckning
<Ange beteckning>

Justitiedepartementet
Regeringskansliet

Svar på remiss av betänkandet Struktur för ökad motståndskraft (SOU 2021:25)

Region Värmland har fått tillfälle att lämna svar på rubricerad remiss och vill lämna följande synpunkter.

Mycket i utredningen är bra men följande synpunkter vill Region Värmland framföra;

Kapitel 7 En ny struktur för de statliga myndigheternas arbete med beredskap

Region Värmland stödjer förslaget med beredskapssektorer.

7.5.6 Hälsa, vård och omsorg

Utredningen föreslår att beredskapssektorn ska omfatta de viktiga samhällsfunktionerna hälso- och sjukvård, tandvård, smittskydd, läkemedelsförsörjning samt socialtjänst.

Region Värmland anser att det är angeläget att kommuner och regioner involveras i beredskapssektorerna så det inte blir ett uppifrån- och ner perspektiv. Viktigt att kunskapen från de som ansvarar för verksamheten kommer med.

Region Värmland tycker att sjukvårdens säkerhet i kris och krig (SSIK) bör ingå. Målsättningen för SSIK-arbete är att stödja sjukvårdshuvudmännen i arbetet med att åstadkomma ändamålsenliga och funktionssäkra sjukhus med tillräckliga resurser.

Handläggare
Eva Bergqvist

Datum
2021-05-25

Vår beteckning
RS/210796

Ert Datum
<Ange datum>

Er beteckning
<Ange beteckning>

Kapitel 10 Civilområden och en högre regional ledning

Region Värmland stödjer förslaget med civilområden för civilt försvar.

10.4.8 Uppgifter inom hälso- och sjukvård

Enligt förslaget får civilområdescheferna efter hörande från Socialstyrelsen under höjd beredskap besluta om utnyttjandet av vårdplatser, förflyttning av personal, patienter och förnödenheter.

Region Värmland är fundersam, enligt förslaget behöver civilområdeschefen inte höra med regionerna, vilket till viss del påverkar regionens självstyre. Region Värmland anser att förslaget bör utredas vidare av utredningen om hälso- och sjukvårdens beredskap.

Kapitel 14 Ledningsförmåga i kommuner och regioner

Kapitlet handlar om utredningens övervägande och förslag för att öka ledningsförmågan hos kommuner och regioner i fred samt inför och under höjd beredskap.

14.3.1 En ny lag

Utredningen föreslår en ny lag som ska ersätta lagen (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extra ordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH). Avsikten med den nya lagen är att förtydliga kommuner och regioners beredskapsuppgifter.

Region Värmland vill framhålla att regionernas beredskapslagar är dubbelstyrda och därför föreslår regionen att kommuner och regioner bör ha separata beredskapslagar. Lagen om regionernas beredskap bör omfatta både nuvarande reglering i LEH och regleringen i hälso- och sjukvårdslagen om katastrofmedicinsk beredskap. Om regleringen för regionerna ska ändras måste man ändå göra en ny lag för kommunerna, vilket leder till att kommunerna måste byta lag två gånger.

Region Värmland anser att ny lagstiftning för kommuner och regioners beredskap bör utredas i särskild ordning.

Handläggare
Eva Bergqvist

Datum
2021-05-25

Vår beteckning
RS/210796

Ert Datum
<Ange datum>

Er beteckning
<Ange beteckning>

14.3.2 Den nya lagen syfte

Den nya lagen om kommuners och regioners beredskap förtydligar att kommuner och regioner ska minska sårbarheten i verksamheten, ha en god förmåga att hantera fredstida krissituationer och kunna lösa uppgifter inför och under höjd beredskap.

Region Värmland anser att den nya lagen inte bidrar till en ökad ledningsförmåga samt att den innebär en ambitionsökning som inte är finansierad, se 14.8 Statlig ersättning till kommuner och regioner.

14.3.3 Fredstida krissituation ersätter extraordinär händelse.

Region Värmland vill påtala att begreppet fredstida krissituationer inte relaterar till särskilda händelser enligt HSL samt att de kriterier som ingår inte harmoniserar med kriterierna för risk- och sårbarhetsanalyser (RSA). I kriterierna för RSA saknas yttre hot, enbart inom ansvarsområdet ingår. Det är otydligt vad som avses med inom ansvarsområdet, stor risk för att det blir svårbegripligt och praktiskt ohanterbart.

Fredstida krissituation, Situationer som kännetecknas av att de;

- avviker från det normala och är svåra att förutse,
- drabbar många människor och stora delar av samhället,
- hotar grundläggande värden,
- innebär en allvarlig störning eller en överhängande risk för en allvarlig störning av viktiga samhällsfunktioner,
- inte kan hanteras enskilt av ordinarie organisation
- och kräver samordnade och skyndsamma åtgärder från flera aktörer.

14.4.1 Risk- och sårbarhetsanalyser

Vid analysen ska regionen särskilt beakta händelser som:

- avviker från det normala,
- innebär en allvarlig störning eller överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner
- och som ofta kräver skyndsamma insatser av den egna organisationen.

Handläggare
Eva Bergqvist

Datum
2021-05-25

Vår beteckning
RS/210796

Ert Datum
<Ange datum>

Er beteckning
<Ange beteckning>

14.4.3 Förberedelser för höjd beredskap

Utredningen föreslår att kommuner och regioner i sin verksamhet ska beakta totalförsvarets krav och vidta de förberedelser som behövs för verksamheten under höjd beredskap. Förberedelserna ska genomföras i samverkan med berörda statliga myndigheter, kommuner och regioner.

Regeringen har i närtid lämnat en lagrådsremiss med förslag på ändringar i säkerhetsskyddslagen avseende verksamheter av stor betydelse för Sveriges säkerhet. Inför exempelvis samarbeten där en extern aktör får tillgång till särskild skyddsvärd information ska de samverkande organisationerna ingå ett säkerhetsskyddsavtal. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 december 2021.

Region Värmland ser en risk att den administrativa bördan ökar och är kostnadsdrivande eftersom förberedelserna för höjd beredskap ska ske i samverkan samt det nya kravet på säkerhetsskyddsavtal.

14.4.5 Rapportering av förberedelser

Varje region ska hålla Socialstyrelsen (hälso- och sjukvård) och berörd civilområdeschef underrättad om vilka förberedelser som vidtagits när det gäller fredstida krissituationer och höjd beredskap och hur åtgärderna påverkar förmågan att hantera fredstida krissituationer samt uppgifterna under höjd beredskap.

Region Värmland ser en risk för tung rapporteringsbörda med flera instanser att rapportera till. Regionen ser också en risk att Länsstyrelsen som har det geografiska områdesansvaret för länet inte blir underrättad. Regeringen har i utredningsdirektiven skrivit att det är viktigt att den så kallade ansvarsprincipen fortsatt upprätthålls även inom civilt försvar.

Utredningen föreslår att Trafikverkets roll rörande kollektivtrafik och beredskapsfrågor ska utredas ytterligare, vilket Region Värmland stödjer.

Handläggare
Eva Bergqvist

Datum
2021-05-25

Vår beteckning
RS/210796

Ert Datum
<Ange datum>

Er beteckning
<Ange beteckning>

14.5.3 Rapportering vid fredstida krissituationer samt under höjd beredskap

Utredningen föreslår att regioner ska rapportera till Socialstyrelsen, Länsstyrelsen och civilområdeschefen.

Region Värmland anser att det även borde ingå en skyldighet för statliga myndigheter att till regioner rapportera information som kan vara till nytta för att vi ska kunna lösa våra uppgifter.

Region Värmland tycker att regionerna redan idag har en tung rapporteringsbörda vid särskilda händelser som berör andra än den egna organisationen. Ett exempel är den pågående pandemin, där regionerna rapporterar både till Länsstyrelsen och Socialstyrelsen. Utmaningen är att de digitala systemen inte harmoniserar och att frågeställningarna påminner om varandra men ändå avviker.

En mer enhetlig, ändamålsenlig och effektiv rapportering skulle underlätta regionernas administrativa börda. Ett förslag från Region Värmland är att myndigheten för digital förvaltning (DIGG) får ett uppdrag att i samverkan med MSB och andra berörda myndigheter se över möjligheten till en gemensam rapporteringsyta.

14.7 Bistånd mellan kommuner och regioner

Utredningen föreslår att en kommun eller region som drabbats av en fredstida krissituation får begära hjälp av andra regioner om de egna resurserna visat sig otillräckliga.

Region Värmland anser att det är en onödig avgränsning. Vi bör själva kunna bedöma när vi behöver begära hjälp.

14.8 Statlig ersättning till kommuner och regioner

Utredningens utgångspunkt är att de säkerhets- och sårbarhetsreducerande åtgärder som inte avser åtgärder för höjd beredskap bör finansieras inom ramen för regionernas ordinarie verksamhet.

Endast i den mån verksamheten är till nytta för hanteringen av mycket omfattande och svåra fredstida krissituationer som allvarligt kan påverka samhällsviktig verksamhet i regionen, eller uppgifterna inom civilt försvar berättigar till ersättning.

Handläggare
Eva Bergqvist

Datum
2021-05-25

Vår beteckning
RS/210796

Ert Datum
<Ange datum>

Er beteckning
<Ange beteckning>

Utredningen tydliggör att statens övergripande ansvar för att skapa en fredstida förstärkt försvarsförmåga inte innebär att staten har ett finansieringsansvar för alla de åtgärder som behöver vidtas inom samhällets krisberedskap. Utredningen anser att en stor del av dessa åtgärder även fortsättningsvis bör finansieras av regionerna själva inom ramen för verksamhetsansvaret.

Samtidigt har förhandsutgåvan för vägledningen för driftssäkra sjukhusbyggnader publicerats – Den robusta sjukhusbyggnaden. Syftet med vägledningen är att skapa förutsättningar för att planera, projektera, bygga och förvalta sjukhusbyggnader som är driftssäkra (robusta/motståndskraftiga). Driftsäkerheten ska bidra till patientsäkerhet för vården i vardag, kris och krig.

Om staten lägger på nya krav anser Region Värmland att ambitionshöjningen ska finansieras.

Regionstyrelsen

Fredrik Larsson
Ordförande

Peter Bäckstrand
Regiondirektör